

Sygn. akt II Ca 851/13 i II Cz 880/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Mariusz Broda**

Sędziowie: **SO Elżbieta Ciesielska (spr.)**

SO Teresa Strojnowska

Protokolant: protokolant sądowy Iwona Cierpikowska

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2013 r. w Kielcach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...)w G.

przeciwko S. M. i T. M.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Rejonowego w Sandomierzu

z dnia 25 marca 2013 r., sygn. I C 114/12

oraz zażalenia powoda od postanowienia w punkcie II tego wyroku

1. zmienia zaskarżony wyrok w całości i powództwo oddala; zasądza od (...)w G.na rzecz S. M.kwotę 900 (dziewięćset) złotych i na rzecz T. M.kwotę 900 (dziewięćset) złotych tytułem kosztów procesu za obie instancje;
2. oddala zażalenie.

II Ca 851/13, II Cz 880/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 13 stycznia 2012r. powód (...) w G.domagała się zasądzenia od pozwanych S. M.i T. M.jako następców prawnych L. M.kwoty 4374 zł. wraz z odsetkami umownymi od dnia 10 stycznia 2012r. do dnia zapłaty, jako należnej powodowi kwoty z tytułu pożyczki jakiej udzielił L. M.w dniu 26 lutego2007r., a która to nie została spłacona.

W dniu 25 stycznia 2012r. Sąd Rejonowy w Sandomierzu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym. Od nakazu tego sprzeciwili się obydwaj pozwani , domagając się oddalenia powództwa w całości i zarzucając, że osoby, które udzieliły L. M.pożyczki nie były umocowane do dokonania takiej czynności prawnej, że kwota pożyczki nie została L. M.wypłacona oraz, że ewentualnie odpowiedzialnym za zapłatę pożyczki może być ubezpieczyciel, który przy umowie pożyczki zawarł z L. M.umowę ubezpieczenia (...).

Wyrokiem z dnia 25 marca 2013r. Sąd Rejonowy w Sandomierzu zasądził od pozwanych S. M. i T. M. solidarnie na rzecz (...) w G. kwotę 4373,97 zł. z umownymi odsetkami od dnia 10 stycznia 2012r. naliczanymi według zmiennej stopy procentowej wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP. Nadto zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powodowej Spółdzielczej (...) w G. kwotę 647 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 600zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy wydał w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Dnia 26 lutego 2007r. Spółdzielcza (...) z siedzibą w G. zawarł z L. M. umowę pożyczki na kwotę 5000 zł. W umowie tej strony ustaliły, iż w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki powód ma prawo naliczyć odsetki umowne według zmiennej stopy procentowej, nie wyższej niż czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP. W imieniu powoda umowę podpisały w placówce powoda w S. przy ulicy (...) J. A. oraz K. Ż.. Ustalając tę okoliczność Sąd Rejonowy zaznaczył, iż co prawda powód nie przedstawił prawidłowych pełnomocnictw dla tych osób do działania w swoim imieniu na dzień zawarcia spornej umowy, ale ponieważ umowa została zawarta przez osoby czynne w lokalu przedsiębiorstwa, to sytuacja ta stworzyła domniemanie umocowania o jakim mowa w art. 97 k.c. do zawarcia tej spornej umowy. Dodatkowo także, Sąd wskazał, iż ważność tej umowy, w wypadku uznania, że została zawarta przez osoby nieuprawnione jest ważna, bowiem została ona potwierdzona przez osobę, w której imieniu została zawarta, poprzez wystąpienie z powództwem w przedmiotowej sprawie. Jako zabezpieczenie umowy ustanowiono cesję praw z umowy ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków (...) zawartej pomiędzy L. M. a Towarzystwem (...).

Sąd Rejonowy ustalił nadto, iż po potrąceniu określonych w umowie opłat i prowizji oraz zaległej raty spłaty z tytułu innej pożyczki zaciągniętej przez L. M. z powodem za numerem (...), z tytułu umowy zawartej w dniu 26 lutego 2007r. wypłacono L. M. 3684zł.

L. M. zmarła 26 sierpnia 2009r. Jako następców prawnych pozostawiła męża T. M. i syna S. M..

Zadłużenie z tytułu pożyczki zaciągniętej przez L. M. w dniu 26 lutego 2007r., na dzień 31 sierpnia 2012r. wyniosło 4 783,56zł, w tym 2 889,58 to kapitał, a 1893,98 zł. to odsetki.

W świetle tych ustaleń poczynionych na podstawie potwierdzonych za zgodność z oryginałem, złożonych przez stronę powodową kserokopii dokumentów w postaci umów nr (...), dowodu wypłaty kwoty 3684zł, umowy ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków (...), aktu urodzenia, aktu zgonu oraz opinii biegłej L. S., Sąd I instancji stwierdził, iż stosownie do art. 1027 k.c. pozwani jako następcy prawni L. M. są legitymowani biernie w niniejszym procesie, a dochodzona kwota jako należność ze spornej umowy pożyczki została naliczona zgodnie z jej postanowieniami. Ocenę co do wysokości dochodzonej należności Sąd oparł na opinii biegłej L. S., która stwierdziła, że powód naliczył od długu odsetki w granicach wysokości nieprzekraczających czterokrotności stopy kredytu lombardowego, a nadto, iż dochodzona kwota jest niższa od wyliczonej przez biegłą na dzień 31 sierpnia 2012r. kwoty zadłużenia. Sąd zaznaczył także, przywołując przepis art. 498 par. 1 k.c. iż powód miał prawo potrącić z przyznanego L. M. na podstawie przedmiotowej umowy świadczenia zaległą ratę innej pożyczki, a pozwani w toku procesu nie wykazali, żadnych okoliczności, które uzasadniałyby bezskuteczność potrącenia kwoty 616zł. Stwierdził także, iż cesja praw z tej umowy była zabezpieczeniem wykonania umowy dla powodowej Kasy. Umowa ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków (...) nie przewidywała zaś w żadnym z jej postanowień wyłączenia odpowiedzialności pożyczkobiorczyni czy jej następców prawnych w wypadku zajścia jakiegokolwiek wypadku ubezpieczeniowego.

Apelację od wyroku wywiedli pozwani reprezentowani przez fachowego pełnomocnika, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu: 1)- rażący błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, wyrażający się w ustaleniu, iż: a) powód wypłacił pożyczkobiorcy kwotę pożyczki, b) osoby które podpisały się pod umową pożyczki za stronę powodową były do tego umocowane, jako osoby czynne w lokalu przedsiębiorstwa, c) powód potwierdził w sposób konkludentny zawarcie umowy pożyczki, w sytuacji kiedy okoliczność ta nie wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, 2)- rażące naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez uwzględnienie powództwa, w sytuacji kiedy strona powodowa nie udowodniła przesłanek swojego roszczenia, w szczególności: a)

powód nie udowodnił, że wypłacił pożyczkobiorcy kwotę pożyczki, b) powód nie udowodnił (co więcej okoliczności tej nie podniósł i nie zgłosił na ta okoliczność jakichkolwiek dowodów), że osoby które podpisały się pod umową pożyczki za stronę powodową były do tego umocowane, jako osoby czynne w lokalu przedsiębiorstwa, c) powód nie udowodnił (co więcej okoliczności tej nie podniósł i nie zgłosił na tą okoliczność jakichkolwiek dowodów), że potwierdził w sposób konkludentny zawarcie umowy pożyczki, 3) – wyjątkowo rażące naruszenie przepisów prawa procesowego w postaci art. 233 par. 1 k.p.c. w zw. z art. 248 par. 2 k.p.c. polegające na niedokonaniu przez Sąd wszechstronnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, tj. całkowite pominięcie rozważań w zakresie dowodu z opinii biegłego, w części wskazującej na brak w aktach dokumentów dotyczących pobrania pożyczki, 4) – naruszenie art. 316 par. k.p.c. poprzez uwzględnienie powództwa, w sytuacji gdy stan faktyczno-prawny istniejący w chwili orzekania, nie uzasadniał takiego rozstrzygnięcia.

Podnosząc powyższe naruszenia skarżący wnosili o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na rzecz każdego z pozwanych zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

SĄD OKRĘGOWY ZWAŻYŁ CO NASTĘPUJE:

Apelacja jest zasadna i jako taka zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w pełni podzielił zarzuty podniesione w apelacji. W pierwszej kolejności należało się zgodzić z apelującymi, iż strona powodowa nie udowodniła, iż L. M. jako ich poprzednik prawny zawarła z nią w dniu 26 lutego 2007r. skuteczną umowę pożyczki, a następnie, iż w wykonaniu tejże umowy Powodowa (...)wypłaciła jej określoną kwotę, która, nie została spłacona i jako tak obciąża aktualnie spadkobierców zmarłej pożyczkobiorczyni. W świetle zgromadzonego materiału dowodowego w postaci umowy z dnia 26 lutego 2007r. nr (...)oraz kopii pełnomocnictw potwierdzonych za zgodność udzielonych K. Ż. i J. A. przez zastępcę dyrektora Departamentu Sprzedaży J. D. (k. 91, 134-135), jak ustalił Sąd Rejonowy niewątpliwym jest, iż w dacie wskazanej w umowie jako chwila jej zawarcia, osoby występujące w imieniu powódki nie dysponowały stosownymi pełnomocnictwami. Oczywistym jest, bowiem iż w lutym 2007r. nie mogły nimi być pełnomocnictwa udzielone 20 marca 2008r. i to przez osobę, nie posiadającą uprawnień do udzielania dalszych pełnomocnictw (k. 135). Zdaniem Sądu Okręgowego, wbrew wywiadom Sądu Rejonowego w świetle treści spornej umowy (k. 99-101) brak jest też podstaw do uznania, iż osoby te korzystały z domniemania wskazanego w art. 97 k.c. W tym miejscu podkreślić należy, że z treści przedmiotowej umowy nie wynika aby miejscem jej zawarcia była siedziba oddziału (...)w S., gdzie według przyjętego przez Sąd założenia, niepotwierzonego żadnymi dowodami, osoby te miały być wówczas zatrudnione. W części wstępnej tejże umowy zapisano jedynie, iż umowa ta została zawarta pomiędzy (...)z siedzibą w G., przy ulicy (...). Nie sposób wreszcie zgodzić się z tym stwierdzeniem Sądu I instancji dokonany ponad wywody strony powodowej, iż zawarcie przedmiotowej umowy przez osoby nieumocowane zostało konwalidowane przez czynność konkludentną w postaci samego wniesienia pozwu w niniejszej sprawie. Zastrzeżenia w tym zakresie budzi nie tylko rodzaj czynności, który miałyby konwalidować zdaniem Sądu Rejonowego zawarcie umowy, ale także ocena, iż „zatwierdzenia umowy pożyczki” mógłby dokonać fachowy pełnomocnik powoda działający na podstawie pełnomocnictwa upoważniającego go do reprezentowania (...)w G. przed Sądem Najwyższym, sądami powszechnymi, organami egzekucji, organami administracji oraz organami ścigania we wszystkich sprawach cywilnych, administracyjnych i karnych, przed notariuszami i urzędami stanu cywilnego, oraz przed instytucjami prowadzącymi działalność maklerską oraz składania w imieniu (...)zleceń sprzedaży papierów wartościowych ale nie uprawniające go do zawierania w imieniu (...)umów pożyczki (k. 1-4). Sąd Okręgowy zgodził się także z kolejnym zarzutem apelacji, iż strona powodowa nie udowodniła aby istotnie dokonała wypłaty L. M. jakiegokolwiek kwoty na podstawie umowy z dnia 26 lutego 2007r. tj. aby umowa ta doszła do skutku. Za dowód taki nie można bowiem zdaniem Sądu Okręgowego, jak słusznie podnoszą skarżący, przyjąć potwierdzonej przez pełnomocnika powoda, kserokopii dowodu wypłaty w dniu 26 lutego 2007r. gotówki w wysokości 3 684,00zł. Stoi temu na przeszkodzie nie tylko okoliczność, iż z potwierdzenia tego nie wynika jakiegokolwiek związek z umową pożyczki nr (...), której realizacja ma być źródłem roszczenia dochodzonego w przedmiotowej sprawie, czy też brak podstaw do uznania za wiarygodne wyliczenie kwoty wskazanej w dowodzie wypłaty, przedstawione w piśmie powódki nadesłanym do akt w dniu 5 marca 2013r. obejmujące przeksięgowanie

kwoty 616 zł na spłatę innej pożyczki, przy braku takich ustaleń zawartych w umowie nr (...), ale przede wszystkim zapis zawarty w tejże umowie nr (...) w punkcie 28 (k. 101.) z którego jednoznacznie wynika, że pożyczkobiorca będący stroną tej umowy zlecił przekazanie pożyczki na rachunek (...). W punkcie 28 nie zaznaczono natomiast podpunktu, stwierdzającego fakt pokwitowania przez pożyczkobiorcę jakiegokolwiek kwoty pożyczki, co w sposób jednoznaczny świadczy, iż dowód wypłaty gotówkowej z dnia 26 lutego 2007r. złożony przez stronę powodową do akt (k. 87) nie może zostać uznany za dowód wykonania przedmiotowej umowy pożyczki przez powodową Spółdzielczą (...).

Reasumując powyższe ustalenia i rozważania stwierdzić należy, iż Sąd Okręgowy podzielił zarzuty apelacji, iż strona powodowa nie wykazała zasadności roszczenia skierowanego przeciwko S. M. i T. M. jako następcom prawnym L. M., i w konsekwencji działając na podstawie art. 386 par. 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo. Uznając zatem ostatecznie, iż pozwani wygrali postępowanie w obydwu instancjach stosownie do art. 108 w zw. z art. 98 k.p.c. i art. 391 par. 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od powódki jako strony przegrywającej, na rzecz każdego z pozwanych koszty niezbędne do celowej obrony ich praw jakie ponieśli w związku z przedmiotowym procesem. Sąd uznał, iż z uwagi na zwolnienie pozwanych z ponoszenia opłaty sądowej od apelacji, kosztami poniesionymi przez nich były koszty korzystania z fachowego zastępstwa procesowego tak w I jak i II instancji. Ustalając zaś wysokość tych kosztów stosownie do par. 6 pkt 3 i par. 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348ze zm.) tj. na kwotę 600zł z tytułu udziału pełnomocnika w postępowaniu przed Sądem Rejonowym i na kwotę 300zł z tytułu jego udziału przed Sądem Okręgowym, zasądził łącznie za obie instancje na rzecz S. M. i T. M. od Spółdzielczej (...) kwoty po 900zł. tytułem zwrotu kosztów procesu.

Mając na uwadze powyższe rozstrzygnięcie obejmujące zmianę zaskarżonego orzeczenia w całości, a zatem także w zakresie orzeczenia o kosztach procesu i zasądzenie tych kosztów od strony powodowej na rzecz pozwanych, za niezasadne w całości należało uznać zażalenie Spółdzielczej (...) kwestionujące wysokość ustalonych w zaskarżonym wyroku kosztów procesu zasądzonych na jej rzecz od pozwanych.

/SSO. T. Strojnowska/ /SSO. M. Broda/ /SSO. E. Ciesielska/